

Visie vooraf

Nieuw begin biedt nieuwe kansen

De val van het kabinet kon volgens velen op geen ongelukkiger moment komen. Met een economie die moeizaam uit een recessie opkrabbelt, een oplopende werkloosheid en overheidsfinanciën die dringend sanering behoeven is het duidelijk dat beleidsmatige daadkracht vereist is. Maar juist om die reden kan met hetzelfde gezag worden gezegd dat het een goede zaak is dat de kiezer op 9 juni naar de stembus mag. Het zojuist gevallen kabinet was uitgeregeerd. Hoewel werd onderkend dat ingrijpende bezuinigingen en lastenverzwaringen nodig zijn, was de besluitvorming daarover op de lange baan geschoven. De ambtelijke commissies die het kabinet moesten adviseren zouden pas na de gemeenteraadsverkiezingen rapporteren en de kans was groot dat hun adviezen tot na de geplande parlementsverkiezingen van 2011 op uitvoering moesten wachten. Zo beschouwd levert de val van het kabinet bijna een jaar tijdswinst op en valt er ook echt wat te kiezen.

Er staat veel op het spel. Niet alleen moeten de overheidsfinanciën met kracht worden gesaneerd, andere, zo mogelijk nog urgentere vraagstukken schreeuwen om aandacht. De vergrijzing van de beroepsbevolking leidt tot uitdagingen die best oplosbaar zijn, maar wel daadkracht vereisen. Langer doorwerken zal onderdeel van het antwoord op deze uitdagingen moeten zijn. Maar dat is slecht een geringe prijs om te betalen voor de zegen van een steeds grotere kans op het bereiken van een hoge leeftijd in een goede gezondheid.

Het onderwijs behoeft een kwaliteitsimpuls. Hoogwaardig onderwijs is nu eenmaal van doorslaggevend belang voor het innoverend vermogen van ons land op lange termijn. De energievoorziening moet niet alleen worden verduurzaamd, maar ook moeten wij ons voorbereiden op een leven na de gasbel. En ons land moet zich sterk maken voor een krachtig en verenigd Europa. Alleen een sterk Europa kan in het snel veranderende mondiale krachtenveld een rol van betekenis spelen in de gremia waar de belangrijke besluiten worden genomen, zoals G20, WTO en het IMF.

Hoe belangrijk dit alles is, moge blijken uit het aarzelende conjunctuurherstel. De krimp is in de meeste landen voorbij, maar het groeiherstel is nog niet overtuigend. De werkloosheid loopt in veel landen in 2010 nog op. Binnen de eurozone is sprake van groeiende spanningen die een fundamentele aanpak vergen. En er is nog lang geen mondiale visie ten aanzien van de wenselijke herinrichting van het financiële bestel. Kortom, de naweeën van de crisis zijn nog lang niet verwerkt.

Helaas gaan de politieke debatten tot dusver niet over deze vraagstukken. Een taboe op langer doorwerken betekent dat de rekening van onze vergrijzing of naar onze kinderen wordt doorgeschoven, of dat onze gepensioneerden te zijner tijd een fors lager welvaartsniveau zullen kennen. Het zelfde geldt voor de lage prioriteit die sommige partijen willen geven aan het op orde brengen van de overheidsfinanciën. En een stimulerende visie op Europa is helaas ver te zoeken.

Ons land kan zich geen vier jaar uitstel van belangrijke beslissingen meer permitteren. Een nieuw kabinet biedt nieuwe kansen om inspirerend leiderschap te etaleren, maar dan moet het electoraat bij de verkiezingen wel de juiste vragen worden voorgelegd.

Wim Boonstra
W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl